

Informes
en profunditat

72

L'Estatut del Treball Autònom

Índex

- 01** Definició del treball autònom
- 02** Garanties econòmiques del treball autònom
- 03** Autònoms econòmicament dependents
- 04** Protecció Social

01. Definició del treball autònom

El 12 de juliol de l'any 2007, es publica al BOE la Llei de l'Estatut del Treball Autònom (LETA: Llei 20/2007). Amb la LETA, es reconeix una sèrie de drets a aquests treballadors, relatius al seu règim de serveis per a una tercera persona, i, alhora, es millora substancialment el seu règim de protecció social.

Es considera treballador autònom la persona física que desenvolupa una activitat econòmica o professional a títol lucratiu, de manera habitual, personal, directa, per compte propi i fora de l'àmbit de direcció i organització d'una altra persona, i que dona ocupació a treballadors per compte d'altri, o no.

Per tant, **el treballador autònom**:

01. Ha de ser **persona física**.
02. Ha de desenvolupar una activitat de manera **personal, directa, habitual** i per **compte propi**.
03. Ha d'exercir l'activitat **fora de l'àmbit de direcció i organització** d'una altra persona.
04. Ha de ser una activitat **econòmica o professional** a títol lucratiu.
05. I pot donar **ocupació a treballadors per compte d'altri, o no**.

El concepte de treballador autònom s'estén a tots els treballs duts a terme de manera habitual per familiars de les persones considerades treballadors autònoms, i que no tinguin la condició de treballadors per compte d'altri: és a dir, **el concepte s'estén a les tasques que exerceix de manera habitual el cònjuge de l'autònom, i també els familiars fins al segon grau de consanguinitat que convisin amb el treballador autònom**.

Com a excepció a l'obligació dels familiars de l'autònom a constituir-se com a treballadors autònoms si treballen amb ell, a l'Estatut del Treball Autònom s'exclou de donar-se d'alta al Règim Especial de Treballadors Autònoms els **fills menors de 30 anys, ja que poden contractar-se com a treballadors per compte d'altri, amb l'exclusió de cotitzar per la prestació d'atur**.

Són considerats treballadors autònoms:

01. Els **socis** industrials de **societats col·lectives** (ex. soci d'una cooperativa) i comanditàries.
02. **Els comuners** de les comunitats de béns i els socis de comunitats civils irregulars (ex. soci d'una SCP).
03. Els que exerceixen **funcions de direcció i gerència** que comportin el càrrec de conseller o administrador i que tinguin **una participació a l'empresa d'un 25% al capital social**, com a mínim.
04. Els **autònoms econòmicament dependents**.
05. Qualsevol altra persona que compleixi els requisits de l'article 1.1 de la LETA.

No tenen la consideració de treballadors autònoms:

01. Els treballadors per **compte d'altri**.
02. Els que exerceixen **funcions de direcció i gerència** que comportin el càrrec de conseller o administrador i que tinguin una **participació inferior a l'empresa d'un 25% al capital social**, com a mínim.
03. **Les relacions laborals de caràcter especial** (ex. personal d'alta direcció).

02. Garanties econòmiques per als autònoms

La Llei de l'Estatut del Treball Autònom vigent preveu una sèrie de garanties econòmiques per al treballador autònom, sobretot per a casos d'insolvència del client amb qui l'autònom formalitza el contracte, i per als casos en què l'autònom és responsable del pagament de les seves obligacions.

01. Es protegeix la persona treballadora autònoma en els supòsits d'insolvència o demora, quan executi la seva activitat per un contractista o subcontractista.

En aquests casos, es preveu que el treballador autònom **reclami de forma directa al principal de l'obra (amo de l'obra)** l'import que no hagi abonat al contractista i que el contractista degui a l'autònom.

02. S'aplica a la persona treballadora autònoma la Llei 3/2004, de 29 de desembre, que estableix les mesures de lluita contra la morositat en les operacions comercials. Entre altres mesures, s'estableix l'obligació, excepte pacte en contra, **que l'autònom percebi el pagament dels seus serveis professionals en el termini de 30 dies**. En el cas que el client no pagui en aquest termini, es preveu un **interès de demora per part del client deutor que consisteix en la suma de l'interès aplicat pel Banc Central Europeu més set punts percentuals**. És a dir, quan el treballador autònom no hagi pactat amb el seu client un termini de pagament, aquest termini serà obligatòriament de trenta dies, i si en aquest termini el client no paga, haurà de pagar l'import degut més els interessos de demora.
03. En els casos de **procediments concursals** del deutor d'un autònom econòmicament dependent, aquest autònom té dret que, dins del procediment concursal, el seu crèdit sigui reconegut com a **crèdit amb privilegi general**.

Responsabilitat patrimonial

La responsabilitat patrimonial que regula la Llei 20/2007, d'11 de juliol, de l'Estatut del Treball Autònom, es preveu per a aquells casos en què l'autònom tingui dificultats econòmiques que facin que no pugui afrontar els pagaments normalment i el seu creditor iniciï un procediment d'execució i embargament dels seus béns. Les mesures legals previstes tenen com a objecte minimitzar la responsabilitat il·limitada que tenen els autònoms en cas de deutes, dels quals són responsables amb tots els seus béns personals i privats.

Les mesures que limiten la responsabilitat patrimonial són les següents:

01. Es limita la responsabilitat patrimonial del treballador autònom en relació a l'habitatge habitual, per deutes amb l'Agència Tributària i amb la Seguretat Social, sempre que no tingui altres béns.
02. S'estableix que **no són embargables els ingressos del treballador autònom procedents d'activitats professionals i mercantils autònomes que no excedeixin el salari mínim interprofessional** vigent en cada moment. Per aquest any 2010, el salari mínim interprofessional anual és de **8.866,20 euros**.

03. Autònoms econòmicament dependents

Es fixen una sèrie de garanties i drets per al col·lectiu que, no obstant la seva autonomia funcional, desenvolupi la seva activitat amb una forta dependència econòmica d'un únic client.

Requisits del treballador autònom econòmicament dependent (TRADE):

01. Com a mínim, el **75% dels seus ingressos han de provenir d'un únic client**.
02. **No fer servir el servei remunerat d'altres persones** per a l'activitat contractada, ni contractar o subcontractar l'activitat a terceres persones.
03. **No executar l'activitat de manera conjunta i indiferenciada** amb treballadors que prestin serveis per compte d'altri.
04. Disposar **d'infraestructura productiva i de material propi**, necessari per a l'exercici de l'activitat.
05. Desenvolupar l'activitat sota **criteris organitzatius propis**, sense perjudici de les indicacions tècniques de caràcter general que pugui rebre del seu client.
06. Percebre una contraprestació econòmica en **funció del resultat de la seva activitat**, d'acord amb el que s'hagi pactat amb el client, i que el treballador autònom assumeixi el RISC I VENTURA de l'activitat (EXCEPTE: agents comercials).

Drets del treballador autònom econòmicament dependent:

01. Obligació de signar un **contracte formal i per escrit i registrar-lo**.
L'autònom/a econòmicament dependent i el client formalitzaran un contracte per escrit, que s'ha de registrar a l'oficina pública corresponent.
02. **Indemnització per danys i perjudicis**: en cas d'extinció del contracte sense causa justificada, per causes no imputables al treballador o treballadora, per determinar la quantia de la indemnització s'haurà de tenir en compte el temps restant previst de durada del contracte, la gravetat de l'incompliment del client, les inversions i les despeses que hagi avançat el treballador autònom econòmicament dependent, i el termini de preavís atorgat pel client sobre la data de l'extinció del contracte.

03. Interrupció de l'activitat pels motius següents:

- 03.1. Mutu acord de les parts.
- 03.2. Necessitat d'atendre responsabilitats familiars urgents.
- 03.3. Risc greu i imminent per la vida/salut del treballador autònom.
- 03.4. Incapacitat temporal.
- 03.5. Força major o una altra causa pactada en el contracte.
- 03.6. Violència de gènere.
- 03.7. Maternitat i paternitat.

04. Dret mínim a 18 dies hàbils de vacances.

05. Mitjançant contracte individual o acord d'interès professional es determinarà: el règim de **descans setmanal, el corresponent als festius, la quantia màxima de la jornada d'activitat, i, en el cas que es computi per mes o any, la distribució setmanal.**

Aquesta figura, l'analitzarem amb detall a l'Informe en profunditat del treballador autònom econòmicament dependent.

04. Protecció Social

1. Règim Especial de Treballadors i Treballadores per a Compte Propi (autònoms/es)

Des de l'any 2004, podien triar si cotitzaven per contingències comunes o no. Només si havien optat per aquesta modalitat de cotització, podien triar també cotitzar per contingències professionals.

En l'actualitat, i des de l'1 de gener del 2008, les persones treballadores per compte propi tenen l'obligació de cotitzar per contingències comunes (incapacitat temporal per malaltia comuna i accident no laboral), llevat que tinguin dret a la prestació per l'activitat realitzada en un altre règim de la Seguretat Social, i poden optar per cotitzar per contingències professionals.

Els treballadors autònoms econòmicament dependents hauran d'incorporar obligatòriament la cobertura de la incapacitat temporal i dels accidents de treball i malalties professionals.

Els autònoms i autònomes poden canviar la seva base de cotització fins a dues vegades a l'any, sol·licitant-ho o bé abans de l'1 d'abril o bé abans de l'1 d'octubre. Fins aquesta data, només es podia fer un canvi a l'any.

2. Bases i tipus de cotització 2010 (referència mensual)

Base mínima: 841,80 €, base màxima: 3.198,00 €. Bases per a autònoms de 50 anys o més i que no tinguin 5 anys de cotització: han d'estar compreses entre 907,50 € i 1.665,90 €. Tipus: 29,80% amb incapacitat temporal per malaltia comuna i accident no laboral, i 26,50% sense incapacitat temporal. Per als supòsits d'accidents de treball i malalties professionals, s'especifiquen al RD 1299/2006 i a la tarifa de primes inclosa a la DA 4a de la Llei 42/2006, de pressupostos generals de l'Estat per al 2007.

3. Acció protectora i prestacions de la Seguretat Social

Aquesta cotització dóna dret a l'acció protectora i les prestacions a càrrec de la Seguretat Social següents:

01. L'assistència sanitària en els casos de maternitat, malaltia comuna o professional i accidents, siguin laborals o no.
02. Les prestacions econòmiques en les situacions de:
 - 02.1. Incapacitat temporal
 - 02.2. Risc durant l'embaràs
 - 02.3. Risc durant la lactància
 - 02.4. Maternitat
 - 02.5. Paternitat
 - 02.6. Incapacitat permanent
 - 02.7. Jubilació
 - 02.8. Mort i supervivència
 - 02.9. Familiars per fill o filla a càrrec

És necessari estar al corrent en el pagament de les quotes per poder rebre la prestació sol·licitada. Si la persona beneficiària no està al corrent de pagament, i té cobert el període de carència (període mínim de cotització necessari per a diverses prestacions), tindrà un termini de 30 dies per dur-ne a terme el pagament (invitació al pagament).

Incapacitat temporal, i prestacions per risc durant l'embaràs i durant la lactància

01. L'obligació per a tots els treballadors i treballadores autònoms d'incloure la cobertura d'incapacitat temporal: a partir de l'01/01/08.
02. La incorporació obligatòria de la cobertura de la incapacitat temporal i dels accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social per a tots els treballadors autònoms econòmicament dependents, amb l'objectiu de donar més protecció a aquest col·lectiu, i per a aquells autònoms d'activitats de més risc i perillositat que s'estableixin reglamentàriament.
03. Reconeixement de l'accident de treball in itinere, és a dir, l'accident que té lloc a l'anada o tornada de la feina.
04. Possibilitat de cotitzar de forma mensual un 0,1% més, per poder tenir dret a les prestacions per risc durant l'embaràs o risc durant la lactància natural.

Reduccions per artesans, venta ambulant i per a supòsits de pluriactivitat

01. La LETA estableix la possibilitat que es reconeguin reduccions en les bases de cotització o bonificacions en les quotes per a determinats col·lectius, ja sigui per les seves característiques personals o per la naturalesa de l'activitat que exerceixen. En particular, aquesta mesura ha d'establir-se a la llei per als supòsits de pluriactivitat, venda ambulant i a domicili, i determinats treballs de familiars.

01.1. **Els treballadors autònoms en situació de pluriactivitat**, perquè desenvolupen un treball per compte d'altri que en motiva la inclusió al Règim General de la Seguretat Social, que durant l'any 2010 hagin **cotitzat per contingències comunes per una quantia igual o superior a 10.752 euros anuals** -es computen a aquest efecte tant les quotes del RETA com les del Règim General, incloses les aportacions empresarials- tindran **dret a la devolució del 50% de l'excés d'aquest import**, amb el límit del 50% de les quotes ingressades al RETA. Hauran de formular la sol·licitud durant els quatre primers mesos del 2011.

Exemple:

Una persona que durant l'any 2010 hagi cotitzat al Règim Especial de Treballadors Autònoms i alhora al Règim General de la Seguretat Social. Sumada en còmput anual la cotització d'ambdós règims, el total cotitzat l'any 2010 ha estat d'11.752 euros.

Com veiem, l'excés de cotització és de 1.000 euros. Aquesta persona podrà sol·licitar la devolució del 50% d'aquest excés, és a dir, podrà sol·licitar la devolució de 500 euros.

01.2. A la **venta ambulant**, ja poden escollir entre les bases mínimes següents:

- 841,80 euros
- 462,99 euros

02. **Reducció** de cotitzacions per **artesans**

Jubilació anticipada i bonificacions per allargar l'edat ordinària de jubilació

01. La possibilitat de la **jubilació** anticipada per a determinats **treballadors autònoms**, en funció de la **naturalesa tòxica, perillosa o penosa de l'activitat exercida**, en els mateixos supòsits i col·lectius per als quals estigui establert aquest dret respecte al dels treballadors per compte d'altri.

02. Els treballadors autònoms que tinguin **65 anys o més, i 35 anys o més de cotització efectiva**, estaran **exonerats de cotitzar a la Seguretat Social, excepte per incapacitat temporal** i, si és el cas, per contingències professionals.

Bonificacions i ajuts a la contractació de treballadors per part del treballador autònom

01. Possibilitat de contractar els fills menors de 30 anys al Règim General, amb l'excepció de la cobertura d'atur.
02. Bonificació en contractes per a treballadors desocupats i amb càrregues familiars (a partir de l'01/01/09):

Les bonificacions en la quota empresarial de la Seguretat Social per a les empreses que **contractin indefinidament a temps complet desocupats, que tinguin al seu càrrec un fill o més, seran de 125 € mensuals (1.500 € anuals).**

Bonificacions per l'inici de l'activitat per compte propi:

01. Els treballadors incorporats al RETA (inclosos els socis treballadors de cooperatives de treball associat), a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut del Treballador Autònom, **que tinguin 30 anys o menys d'edat (35 anys, en el cas de les dones)**, s'aplicaran una reducció sobre la quota de contingències comunes que els correspongui durant els **15 mesos següents a la data d'efecte de l'alta**, equivalent al **30 per 100 de la quota resultant** d'aplicar el tipus mínim vigent (29,80%) a la base mínima de cotització (841,80), i una **bonificació de la mateixa quantia els 15 mesos següents** a la finalització de la reducció anterior. Aquests beneficis seran aplicables tant si es tracta d'una alta inicial com si es tracta d'una alta successiva en el Règim, conseqüència de reprendre la seva activitat a partir de l'1 de gener del 2005.
En resum, es tracta d'una reducció inicial durant 15 mesos de 75,25 euros i una bonificació dels 15 mesos següents de 75,25 euros. Aquesta reducció i bonificació consisteix en el 30% de la quota mínima de cotització al Règim Especial de Treballadors Autònoms. Encara que la base que s'hagi triat sigui superior, la reducció i la bonificació del 30% sempre serà de la base mínima, això és, el 30% de la quota mínima que cada any estigui aprovada per al Règim Especial de Treballadors Autònoms:

Càlcul per aquest any 2010 d'aquesta reducció i bonificació de la cotització:

841,80 euros (base mínima 2010) x 29,80% (tipus) = 250,85 euros (quota mínima de cotització)
250,85 euros (quota mínima de cotització) x 30% (de reducció i bonificació) = **75,25 euros**

Aquests 75,25 euros seran l'import que es podrà deduir el treballador autònom de la seva cotització mensual a l'inici de l'activitat, durant 15 mesos, i 15 mesos més (30 mesos en total) qualsevol que sigui la base de cotització que hagi triat.

02. Els **discapacitats** que siguin alta inicial al RETA tindran dret a una **bonificació del 50% de la quota** resultant d'aplicar sobre la base mínima del Règim el tipus que hi sigui vigent, **durant els 5 anys següents a la data d'efecte de l'alta**. Perquè l'alta tingui la consideració d'inicial, no s'exigeix necessàriament que sigui l'originària en el Règim, n'hi ha prou que es produeixi perquè el treballador desenvolupa una nova activitat o negoci que dona lloc a una nova alta en el Règim.

Càlcul per aquest any 2010 d'aquesta bonificació de la cotització:

841,80 euros (base mínima 2010) x 29,80% (tipus) = 250,85 euros (quota mínima de cotització)
250,85 euros (quota mínima de cotització) x 50% (de bonificació) = **125,42 euros**.

Aquests **125,42 euros** seran l'import que es podrà deduir el treballador autònom de la seva cotització mensual a l'inici de l'activitat, durant 5 anys, qualsevol que sigui la base de cotització que hagi triat.

03. Els treballadors **incorporats a l'activitat agrària a partir de l'1 de gener del 2008**, inclosos en el Sistema Especial, **que tinguin 40 anys o menys d'edat en el moment de la incorporació i que siguin cònjuge o descendents del titular de l'explotació agrària** s'aplicaran, sobre la cotització per contingències comunes de cobertura obligatòria, **una reducció equivalent al 30% de la quota resultant d'aplicar a la base mínima el tipus del 18,75%, durant 5 anys**.

Capitalització de la prestació d'atur:

01. **Millora de la capitalització del pagament únic per constituir-se com a autònom** (a partir de l'01/01/09):
Els desocupats que decideixin constituir-se com a autònoms podran sol·licitar la capitalització del pagament únic, i podran cobrar en una sola vegada el **60% de la seva prestació per fer les inversions necessàries per poder iniciar l'activitat**.
02. **Increment fins al 80% del pagament únic** de la capitalització de l'atur pels **joves fins a trenta anys i per dones fins a trenta-cinc anys**.

Ajuts per treballadors autònoms que hagin gaudit de permisos per maternitat, adopció, acolliment, paternitat, risc durant l'embaràs o risc durant la lactància natural

01. **Les treballadores autònomes** que hagin **cessat la seva** activitat per compte propi per **maternitat** i gaudit del descans corresponent, i la **reiniciïn durant els 2 anys següents a la data del part**, tindran dret a una **bonificació del 100 per 100 de la quota per contingències comunes**, que és el resultat d'aplicar el tipus de cotització a la base mínima vigent en el Règim, **durant 12 mesos**.

Atès que per aquest any 2010 la quota mínima de cotització és de 250,85 euros, la bonificació és d'aquesta mateixa quantitat. Si la quota que hagi triat aquesta treballadora autònoma és superior a la quota mínima, per exemple, si paga una quota mensual de 400 euros, **es descomptaria de la quota que paga l'import de 250,85 euros**.

02. **Els treballadors autònoms substituïts durant els períodes de descans per maternitat, adopció, acolliment, paternitat, risc durant l'embaràs o risc durant la lactància natural**, mitjançant **contractes d'interinitat bonificats**, formalitzats amb **desocupats** (Reial decret llei 11/1998, de 4 de setembre), tindran dret a una **bonificació del 100% de la quota resultant d'aplicar el tipus de cotització obligatòria (29,80%) sobre la base mínima del Règim**. Aquesta bonificació s'aplicarà mentre coincideixin en el temps la suspensió d'activitat per aquestes causes i el contracte d'interinitat del substitut, amb el límit màxim, en qualsevol cas, **del període de suspensió**.

Atès que per a aquest any 2010 la quota mínima de cotització és de 250,85 euros, la bonificació és d'aquesta mateixa quantitat. Si la quota que hagi triat aquesta treballadora autònoma és superior a la quota mínima, per exemple, si paga una quota mensual de 400 euros, **es descomptaria de la quota que paga l'import de 250,85 euros**.

Ajut per al sector de transport

Sector del transport, *Resolució de la Direcció General de la Tresoreria General de la Seguretat Social*, **possibilitat de diferir el pagament de les quotes de Seguretat Social durant 24 mesos** les quotes de juny/08 a maig/09 s'ingressaran de juny/10 a maig/11.

Prestació per cessament d'activitat

La Llei estableix un sistema de protecció per al treballador autònom davant l'extinció i tancament de l'activitat (ATUR).

A dia d'avui ja existeix un avantprojecte de llei pel qual s'estableix un sistema específic de protecció per cessament d'activitat dels treballadors autònoms.

05. Base normativa per a l'elaboració d'aquest informe

Elaborat a partir de les següents fonts d'informació:

- *Llei 20/2007, d'11 de juliol, de l'Estatut del Treball Autònom.*
- *Pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2008:*
 - > Disposició addicional sisena
 - > Disposició addicional vint-i-quatrena
- *Resolució de 16 de gener 2008. Seguretat Social. Tresoreria General de la Seguretat Social.*
- *Ordre TIN/41/2009, de 20 de gener.*
- *Resolució de 26 de juny de 2008. Seguretat Social. Tresoreria General de la Seguretat Social.*
- *Reial decret 1382/2008, d'1 d'agost. Règim Especial Agrari de la Seguretat Social. Treball autònom.*
- *Reial decret 295/2009, de 6 de març. Maternitat – Seguretat Social.*
- <http://www.seg-social.es>

© Barcelona Activa SAU SPM, 1998-2011 - Darrera actualització: 28/02/2011

Tot i que s'ha extremat en tot el possible la cura a assegurar l'exactitud i fidelitat d'aquesta informació i de les dades contingudes, Barcelona Activa SAU SPM no pot acceptar cap responsabilitat legal per les conseqüències que es puguin derivar d'accions empreses com resultat de les conclusions que es puguin extreure d'aquest informe.